

OLOF PALME

Med reservation för
eventuella ändringar

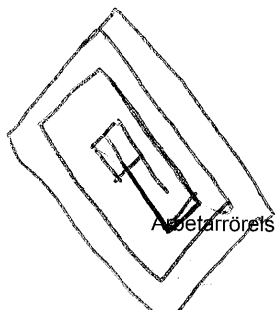
Anförande den 1 maj 1976
i Stockholm och
Sundbyberg

18.88.
var p...
men p...

Längtan efter fred och social rättvisa är gemensam för alla folk. Över hela världen kräver människorna sin rätt till självständighet och självbestämmande. De reser sig mot fåtalets förtryck och utländskt herravälde. De vill på egna villkor forma sina liv och samhällen.

Vi hyllar det portugisiska folket som just genomfört sitt första fria parlamentsval. ~~Den portugisiska demokratin har vårt stöd.~~ Vi sänder en hälsning till Mario Soares och socialistpartiet som stod upp till försvar för demokratin och som nu för vidare kravet på demokrati och socialism.

I Spanien har människorna ~~i snart fyra årtionden~~ ^{under fyra} levat i ofrihet och förtryck. Ett vredgat folk och en enad opposition kräver nu frihet. Vi hälsar våra spanska kamrater och stödjer deras kamp för demokratin.

Första maj i fjol kunde vi glädja oss åt att Vietnams folk äntligen blivit herrar i eget hus. Nu bygger de åter upp sitt sargade land. De har vårt solidariska stöd.

Portugals kolonialvälde har fallit. Men ännu förvägras folken i Sydafrika, Namibia och Rhodesia frihet och människovärde. Hur länge skall kolonialism, rasism och apartheid bestå? Måste våldet bli den enda förlösande kraften, den sista förtvivlade utvägen? Det går inte att möta krav på frihet och jämlikhet med förtryck och utsugning. De vita minoriteterna kan inte i längden med vapenmakt försvara sina privilegier. De måste godta ett samhälle med demokratisk rättvisa och mänsklig värdighet för alla invånare.

Svensk arbetarrörelse stödjer folkens kamp för nationellt oberoende. Vi stödjer helhjärtat de fattigas och förtrycktas kamp för frihet och rättvisa. Vi har länge haft ett nära samarbete med nationella befrielse-rörelser.

Om den internationella solidariteten har vi lärt oss mycket av Julius Nyerere, Tanzanias

president och TANU:s ledare som gästar oss för tredje gången. Nyerere har även för oss varit en Mwalimu, en lärare, sanningssägare och inspiratör. Jag vet att han avskyr överdrivna ord, särskilt om sig själv. Men det är ingen överdrift, att säga att Julius Nyerere och hans land har varit och är centralpunkter i befrielsekampen i Södra Afrika. Trots Tanzanias egna ytterst begränsade resurser har befrielseörelserna alltid i Dar-es-Salaam funnit fristad och generöst bistånd. Detta stöd har varit avgörande för befrielsekampen i Afrika. Och denna orubbliga solidaritet till trots har Nyerere alltid varit den som starkast förespråkade, att den fredliga förhandlingens väg skulle prövas så långt detta är möjligt. Tanzania och dess folk har i handling visat att solidariteten är odelbar, att den egna befrielsen måste delas av alla folk.

Vi hälsar idag välkommen en stor statsman och folkledare, en kamrat och lärare som vi och vårt land är stolta över att ha som vän och samarbetspartner.

De budskap som når oss från världen handlar om lidande och svält. Om arbetslöshet och fattigdom. Om människors kamp för sitt lands frihet och om människors demokratiska rättigheter.

Det är en del också av vår tillvaro. Vi kan inte undandra oss vår förpliktelse att verka för internationell solidaritet, att stödja folkens befrielsekamp, att arbeta för en jämnare och rättvisare fördelning av jordens resurser.

~~Här har arbetarrörelsen alltid gått i spetsen, vi måste fortsätta att gå i spetsen~~ Därför präglas första-majdemonstrationen av kravet på internationell solidaritet.

Jämfört med de bilder som når oss från världen kan Sverige förefalla som en idyll. Vi har haft förmånen av fred. Hårt arbete har givit oss den sannolikt högsta levnadsstandarden i världen just nu. Vi har nyttjat de ökade resurserna till ett brett reformarbete till förmån för de svaga och eftersatta och till att söka bygga ett samhälle på solidaritetens grund. Vi har befäst och fördjupat den svenska demokratin.

Studerar man den allmänna debatten som just nu rasar i vårt land, återfinner man föga av

dessa grundläggande drag i den svenska samhälls-
utvecklingen. Arbetarrörelsen är ett hot mot
demokratin, upprepar moderaterna. Vi lever i
en röd diktatur, hör vi i radions högtalare.
LO:s Rudolf Meidner beskylls för att vilja in-
föra ett östtyskt ekonomiskt system i vårt land
därför att han som ung pojke flydde undan
Hitlers terror till Sverige. Högerkrafterna
är på gång i en stämning av konfrontation som
kan skapa allvarlig splittring och hota det
fredliga samhällsbyggandet i vårt land.

Handwritten notes:
L. K. W. 1

Inför detta skall vi lugnt behålla fattningen.
Och vi skall svara. Inte så att vi förnekar de
brister som fortfarande finns i vårt samhälle.
Inte så att vi förfaller till samma språkbruk
och samma förlöpningar. Vårt svar skall bli att
beslutsamt fullfölja ett brett folkligt reform-
arbete, att hålla fast vid de idéer om soli-
daritet och samverkan som varit vägledande för
det svenska demokratiska samhällsbygget.

~~Vi kan göra det i förvisningen om att vår~~ 7
politik är rotad i de breda folkgruppernas
vardag.

Just nu upplever vi den djupaste internatio-
nella ekonomiska krisen sedan 30-talets dep-

ression. Det går 13 miljoner människor arbetslösa i de västliga industriländerna. Det går 2 miljoner arbetslösa ungdomar i den europeiska gemenskapens länder.

I land efter land har de senaste åren produktionen gått ner, investeringarna likaså, priserna rusat i höjden och levnadsstandarden för löntagarna har sjunkit.

Naturligtvis har också vi drabbats. Naturligtvis var det ett hot mot vår trygghet. Vår exportproduktion har kämpat med stora svårigheter. Vi har problem med prisstegringarna, med kostnadsutvecklingen, med de stora lån som vi fått ta upp i utlandet.

Men likväl. Helhetsbilden avviker markant från de flesta andra länder. Sysselsättningen har ökat med flera 100 000 personer och arbetslösheten har gått ner. En särskild glädje är att det i en tid av internationell depression gått att öka sysselsättningen och sänka arbetslösheten bland ungdomarna. Detta att vi hårt har satsat på att ge unga människor jobb är kanske den allra största skillnaden mellan Sverige och omvärlden.

Levnadsstandarden har ökat. På 2 år har köpkraften - det man har kvar efter skatt och prisökningar - stigit med 12-14 procent.

Vi har samtidigt genomfört ett brett upplagt reformarbete för pensionärer, barnfamiljer, för sjuka och handikappade, för en aktiv miljöpolitik och regionalpolitik.

I utlandet får vi beröm för vår ekonomiska politik. En panel i en stor engelsk tidning ger Sverige första platsen när det gäller framgångsrik ekonomisk politik under 1975.

Den största amerikanska affärstidskriften

lyfter fram Sverige som mönster för framgångsrik bekämpning av arbetslösheten under bevarande av ekonomisk slagkraft. Och en OECD-rapport framhåller Sverige som ett exempel på hur ett litet land som är starkt beroende av utlandet med en aktiv politik kan värna sysselsättningen. Vi får framförallt beröm för de inslag i den ekonomiska politiken som man i olika skeden med särskild iver bekämpat från borgerligt håll.

Det har gått att samla breda majoriteter i Sveriges riksdag kring en slagkraftig ekonomisk politik. Vi har inte gått på den konfrontationspolitik som framför allt moderaterna företräder. Vi har i stället sagt: låt oss samlas kring det för människorna väsentliga, nämligen arbete, trygghet, välfärd, Därmed har vi visat den svenska demokratins styrka och handlingskraft.

*Men det är
i de svåra
momenten
konjunktur
i Sverige.*

Våra motståndare ^{kan} inte angripa oss i sak. I stället beskyller de oss för skryt.

Vårt svar blir: låt oss ta framgången som en förpliktelse att ge oss i kast med de svåra problem som fortfarande kommer att möta oss. Vi kan skönja konjunkturuppgången. Vi vet att det blir bättre tider. Men ännu kan lågkonjunkturen skapa påfrestningar. Och lika viktigt är att vi bekämpar prisstegringarna och håller kostnadsutvecklingen tillbaka.

Och framför allt säger vi till de borgerliga: förstör inte vår starka ekonomi. De lovar väldiga utgiftsökningar för olika ändamål, stora skattesänkningar för grupper som står dem nära. Värst är moderaterna. Skulle alla dessa löften

förverkligas vore det snabbt slut med vår starka ekonomi.

Därför säger vi: håll en klar front mot överbuden, slå vakt om en fast och ansvarsfull ekonomisk politik. Det är grundvalen för en politik för solidaritet och samverkan.

Moderaterna talar mycket om sänkta skatter. Låt oss se på deras konkreta förslag.

De kräver att marginalsatterna skall begränsas till 50 %. Den som tjänar 100 000 kronor skulle därmed få 10 000 kronor i skattesänkning. Den som tjänar 45 000 kronor eller mindre får inte ett öre.

De kräver indexreglering. Skulle de för tre år sedan fått förverkliga sitt förslag, i stället för våra skatteomläggningar, skulle den som tjänar 200 000 kronor i dag haft 12 000 kronor mindre i skatt. Den som tjänar 45 000 kronor skulle haft 400 kronor mer i skatt.

De kräver avdrag för barntillsyn. En ensamstående mor som tjänar 30 000 kronor skulle få några hundralappar. Samma förälder med 100 000 kronor i inkomst skulle få drygt

De kräver att folkpensionen skall vara skattefri. En pensionär med 100 000 kronor i inkomst skulle därigenom få 7 000 kronor i skattesänkning. Men det stora flertalet pensionärer skulle få mycket lite eller inte ett enda öre.

Detta är ett högerprogram för överbud, ojämlikhet och ökade sociala klyftor.

Och kom ihåg: allt detta måste ju på något sätt betalas. All erfarenhet visar att det är de vanliga pensionärerna och löntagarna som skulle få stå för räkningen. Det vet vi från tidigare besparingsförslag från högerhåll riktade mot barnbidrag, skolmåltider och bostadsstöd. Ledande funktionärer i SAF börjar tala om att ersättningarna för dem som är sjuka, drabbade av olycksfall, av arbetslöshet eller helt enkelt är gamla, borde avsevärt minska.

*allt styckat
därifrån
alltså.*

Någon gång tar de andra borgerliga partierna avstånd från moderaternas politik.

Centerledaren har sagt att moderaternas skattesänkingsförslag inte går ihop. Folkparti-ledaren har sagt att moderaternas löften bara kan klaras genom att antingen avskaffa försvaret eller ställa pensionärerna på gatan.

Det är mera brasklappar bland alla de maskin-
mässiga slagorden mot socialdemokratien. Men i
allmänhet är de försagda. Ty de vill ju
regera med moderaterna.

Låt oss ha klart för oss: det är vi som en-
samma får föra kampen för solidaritet och
rättvisa och trygghet. ^{Det betyder att vi ska} Den kampen kräver en
ansvarsfull skattepolitik.

Tillsammans med Landsorganisationen och
Tjänstemännens Centralorganisation har vi kom-
mit överens om en skatteomläggning som ger
flertalet löntagare ca 2 000 kronor i sänk-
ning av den direkta statliga skatten nästa år.
Det motsvarar en nominell löneökning på 8-10 %.
Det håller tillbaka kostnadsutvecklingen och
prisökningarna. Det ger arbetare och tjänste-
män ett hyggligt tillskott.

En industriarbetare hade 1971 en inkomst på
ca 30 000 kronor. På den inkomsten betalade
han ca 5 100 kronor i direkt statlig skatt.
Denna industriarbetare kan beräknas tjäna om-
kring 52 000 kronor 1977. Om man följer vårt
skatteförslag betalar han 1977 fortfarande
5 100 kronor i direkt statlig skatt. Den in-
komstökning på 22 000 kronor som han fått un-
der dessa 6 år är helt fri från statlig direkt
skatt.

Men
kon
by
n
styndom
Med kätt
n all som
n kätt
kon
Olof Palmes
n kätt
Olof.

Men han betalar också kommunalskatt och den har höjts. Men lägger man till kommunalskatten visar det sig att han betalar lika stor andel av sin inkomst - en tredjedel - i direkt skatt 1977 som han gjorde 1976.

Vi har en borgerlig regim i Stockholms läns landsting. Man lovade bevarat 50-kort, men höjde efter valet till 70 kronor. Man lovade oförändrad skatt, men höjde skatten efter valet. Det går att sänka skatterna om bara viljan finns, så moderaterna och höjde skatten i landstinget med 2:75.

Jag vet inte om den borgerliga regimen i landstinget regerar på mittenpolitikens grund eller på högerpolitikens grund eller bara på lösan grund. Men vi minns den gamla annonsen i Gåsblendaren: "Åk med Waxholmsbolaget det seglar alltid i grund och botten". Inget ont om Waxholmsbolaget. Men det kunde övertas som motto av den borgerliga regimen i Stockholms läns landsting.

Vi minskar den direkta statliga skatten. Men vi har höjt indirekta skatter och olika avgifter på produktionen. Vi vill gärna ändra om skattesystemet till minskad direkt skatt och lägre marginalskatter. Men vi lovar icke en sänkning av det totala skattetrycket.

Ty vi vet vilka insatser vi gemensamt måste göra för att ge de äldre en god och värdig ålderdom. Det handlar om bättre pensioner, men det handlar också om färdtjänst och långtidsvård, om hemsamariter och fritidsaktiviteter, om mänsklig omtanke och omsorg. Det är vår skyldighet. Det är deras rätt.

Vi vet också vad vi gemensamt behöver göra för att barnen skall få en god uppväxt, de handikappade en möjlighet till ett drägligt liv, de sjuka vård och omsorg.

Vi måste gemensamt arbeta på att kvinnorna skall få den frihet som jämställdhet och rättvisa på arbetsmarknaden ger och på att föräldrar skall kunna förena förvärvsarbete med en trygg omsorg om barnen.

Högerkrafterna talar om frihet, men det blir så lätt fråga om de välbärgades och redan privilegierades frihet att få minska sitt bidrag till det gemensamma samhällsbygget.

Vi talar mera om friheten för de vanliga löntagarna, för pensionärerna, för dem som behöver vårt gemensamma stöd. Det är den frihet som solidariteten ger.

Det är detta jag menar med en bred folklig reformpolitik.

Högerkrafterna representerar en otrygghet i det svenska samhället. Det är vi som får slå vakt om tryggheten och välfärden.

Handwritten notes:
- M
- M
- M
- M

Arbetarrörelsen beskylls för att vara ett hot mot demokratin. Ni har hört det förut. Det ter sig för oss som återklanger från en gammal ond tid när Per Albin Hanssons och Gustav Möllers och Ernst Wigforss' kamp mot arbetslöshet och fattigdom av högern beskrevs som en fara för friheten och demokratin i vårt land.

I åratal har kraven på bättre arbetsmiljö, bort med § 32, medbestämmande för de anställda förts fram i våra förstamajdemonstrationer. Det har inte varit tomma slagord. Kraven har speglat en djupt upplevd verklighet i vardagen på de svenska arbetsplatserna. Kraven har haft en saklig innebörd.

Vi säger öppet:

Vi vill motsvara dessa krav. Vi vill skapa en bättre arbetsmiljö, trygghet i anställningen, en större arbetsglädje. Det är av detta skäl som vi i facklig politisk samverkan vill öka arbetarnas och tjänstemännens inflytande i det ekonomiska livet.

Vi anser att de i kraft av sitt arbete har rätt till bestämmande över sin egen arbetsmiljö och över sina egna arbetsförhållanden. Därför stiftar vi lagar om skyddsombud, om trygghet

i anställningen, om medbestämmande. Därför pågår ett intensivt arbete i de fackliga organisationerna för att utbilda sig för ett nytt och bredare ansvar.

Detta innebär ingen plötslig revolution. Det innebär inledningen till ett mödosamt arbete på att erövra demokratin på arbetsplatserna. Det kommer att ta tid. Ty detta är en erfarenhet vi ständigt får göra. Framstegen kräver hårt arbete.

På företagarmöten angrips nu LO, TCO och regeringen för de nya lagarna på arbetsmarknaden. Men det stora flertalet, kloka mindre företagarna förstår att dessa lagar inte är ett hot utan en möjlighet till en livskraftig mindre företagssamhet, som förblir en viktig del av vårt näringsliv.

Bohman talar föraktfullt om metallarbetaren som saknar kunskap och erfarenhet och skulle sova illa om natten om han fick ökat ansvar.

Vårt svar blir:

Demokratiseringen innebär att vi kan dra fördel av den väldiga kunskapen och erfarenheten hos de svenska arbetarna och tjänstemännen till att skapa förnyelse i vårt arbetsliv och slagkraft i vårt näringsliv.

Det är just viljan att ta ansvar, förmågan att satsa sin egen kraft för det gemensamma, som är och förblir demokratins drivkraft och vårt samhälles styrka, den demokratiska socialismens kärna.

Det är detta vi vill förverkliga med en bred folklig reformpolitik. Och på avgörande punkter går moderaterna emot löntagarnas krav i den lag om medbestämmande som ligger på riksdagens bord.

I höst har vi val.

Mot oss står borgerliga partier. De eftersträvar makten. Men de redovisar inget alternativ. De är splittrade i valets huvudfrågor. Centern kräver att de andra partierna skall underkasta sig dess energipolitik, som innebär ett hot mot sysselsättningen. De båda andra vågar inte ge besked om hur de ställer sig till detta krav. Moderaterna driver en hård högerpolitik. De ^{båda andra} vågar inte klart ta avstånd. Det finns ingen gemensam borgerlig energipolitik, skattepolitik, näringspolitik, försvarspolitik, familjepolitik, utrikespolitik. Jag kunde fortsätta uppräknningen. Men väljarna kommer att kräva besked.

Arbetarrörelsen har lagt fram sitt program till väljarnas bedömning. En stark ekonomi. Arbete

åt alla. Arbetslivets förnyelse. Trygghet
och gemenskap mellan generationerna. En god
miljö.

Vi går vidare på demokratins och solidaritetens
väg, i facklig-politisk samverkan, för en
bred folklig reformpolitik.

*Sin ära och
sida med mig
i en
med
med de 14*